

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ ՄՐՑԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

29 հուլիսի 2022 թվականի թիվ 278-Ա

«ՍԻԼ-ՄԱԱԶԱ» ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՄԲ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑ ԿԻՐԱՌԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովը (այսուհետ նաև՝ Հանձնաժողով) 2022 թվականի հուլիսի 29-ի նիստում, քննարկելով «Սիլ-Մաազա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության (այսուհետ նաև՝ **Ընկերություն**) նկատմամբ պատասխանատվության միջոց կիրառելու մասին հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց

1. Վարույթի ընթացքի հակիրճ նկարագրությունը.

Մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողովը (այսուհետ նաև՝ Հանձնաժողով) 2022 թվականի փետրվարի 1-ին ««Սիլ-Մաազա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կողմից տնտեսական մրցակցության բնագավառում իրավախախտման վերաբերյալ վարույթ հարուցելու մասին» թիվ 38-Ա որոշմամբ հարուցել է թիվ ՀԳ-00037/22 վարույթը (այսուհետ նաև՝ **Վարույթ**):

Ընկերությունը թիվ 38-Ա որոշումն ստացել է 2022 փետրվարի 17-ին և 2022 թվականի մարտի 3-ին Հանձնաժողով է ներկայացրել դիրքորոշում:

2022 թվականի մարտի 29-ին Հանձնաժողովի գտնվելու վայրում տեղի է ունեցել Հանձնաժողովի նիստ (այսուհետ նաև՝ **Նիստ**), որի ընթացքում քննարկվել է Վարույթում առկա փաստական հանգամանքների վերաբերյալ հարցը:

Հանձնաժողովի 2022 թվականի ապրիլի 26-ի «Թիվ ՀԳ-00037/22 վարույթի ժամկետը երկարաձգելու մասին» թիվ 166-Ա որոշմամբ վարույթի ժամկետը 2022 թվականի մայիսի 1-ից եռամսյա ժամկետով երկարաձգվել է:

2. Վարույթի հարուցման առիթի և հիմքի հակիրճ նկարագրությունը.

Վարույթը հարուցվել է Ընկերության կողմից առանց ջրօգտագործման թույլտվության «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մականշումներով շշալցված ոչ գազավորված ջուր արտադրելու և իրացնելու միջոցով հասարակության մոլորեցման դրսևորմամբ անբարեխիղճ մրցակցության հատկանիշների առերևույթ առկայության հիմքով:

3. Ընկերության դիրքորոշումը.

Ընկերությունը հայտնել է, որ «Սիլ» աղբյուրի ջրի շշերի պիտակների վրա «Շշալցված է Գառնի աղբյուրից» և «Շշալցված է մաքրման լրացուցիչ փուլ անցած «Գառնի» աղբյուրի խմելու ջրից» արտահայտությունների մականշման համար հիմք է հանդիսացել «Երևան Զուր» փակ բաժնետիրական ընկերությունից (այսուհետ նաև՝ **«Երևան Զուր» ընկերություն**) ստացված՝ 2013 թվականի մարտի 25-ի թիվ 1457 գրությունը, որի համաձայն ք. Երևան, Գետառի 4/8 հասցեին մատակարարվող ջրի աղբյուր է Գառնու ջրաղբյուրը: Արտադրության համար ջուրը մատակարարվել է Ընկերության և «Երևան Զուր» ընկերության միջև 2013 թվականի մարտի 25-ին կնքված թիվ 06-3030-300 պայմանագրի հիման վրա, որը վերակնքվել է 2017 թվականի մայիսի 10-ին: Ընկերության կողմից ջրի մշակումն իրականացվում է «Փաթեթավորված խմելու ջրի, այդ թվում՝ բնական հանքային ջրի անվտանգության մասին» 044/2017 տեխնիկական կանոնակարգի 26-րդ կետի պահանջներին համապատասխան մեթոդներով: Արտադրության ընթացքում ջուրը ենթարկվում է ֆիլտրման գերմանական «Pall Filtersystem» ընկերության կողմից արտադրված մեմբրանային ֆիլտրերի շնորհիվ: Բնական խմելու ջրի մշակումը կատարվում է առանց քլորի պատրաստուկների կիրառման: Հումք հանդիսացող ջուրը Ընկերությանը մատակարարվում է քլորացված, իսկ ապաքլորացման համար կիրառվում է ակտիվացված ածուխ: Ապաքլորացման որակի հսկողությունը կատարվում է ամեն օր՝ փորձարկման լաբորատորիայի կողմից:

Նիստի ընթացքում Ընկերության ներկայացուցիչները պնդել են գրավոր հայտնած դիրքորոշումը:

Հանձնաժողովի անբարեխիղճ մրցակցության վերահսկողության վարչության կողմից կազմված «Թիվ ՀԳ-00037/22 վարույթով պատասխանող «Սիլ-Մաազ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության վարքագծում հասարակության մոլորեցման հատկանիշների առերևույթ առկայության մասին» տեղեկանքի անչությամբ Ընկերությունը 2022 թվականի հուլիսի 27-ին ներկայացրած գրությամբ, ապա ի լրումն այդ գրության հաջորդ օրը ներկայացրած գրությամբ հայտնել է, որ ընդունում է իրավախախտման փաստը: Միաժամանակ նշել է, որ շշալցված և շրջանառության մեջ գտնվող շշերի ընդհանուր քանակը կազմում է _____ և _____ հատ, որոնց ընդհանուր արժեքը ձեռքբերման գներով կազմում է _____ ՀՀ դրամ:

Ընկերությունը հայտնել է, որ եթե նշված խմբաքանակը հանվի շրջանառությունից, Ընկերությունը կկրի լուրջ կորուստներ թե՛ ֆինանսական ուսումով, թե՛ շուկայում արդեն կայացած լինելու առումով:

Հաշվի առնելով վերագրյալը՝ Ընկերությունը խնդրել է տրամադրել երեք ամիս ժամանակ՝ մակնշումներն աստիճանաբար կաշուն դրոշմներով փոխարինելու և արտադրությունը կազմակերպելու համար:

4. Հանձնաժողովի կողմից պահանջված և ստացված փաստաթղթերը և այլ տեղեկատվությունը.

1) Հանձնաժողովի նախագահի՝ 2021 թվականի դեկտեմբերի 7-ի՝ «Դիտանցում իրականացնելու մասին» թիվ 194-Ա, թիվ 195-Ա, թիվ 196-Ա, թիվ 197-Ա և թիվ 198-Ա հրամանների հիման վրա համապատասխանաբար 2021 թվականի դեկտեմբերի 13-ին «Սաս-Գրուպ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ ք. Երևան, Իսահակյան փող. 35 հասցեում գործող «Սաս» առևտրի օբյեկտում, 2021 թվականի դեկտեմբերի 8-ին «Նոր Զովք» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ ք. Երևան, Հանրապետության փ. 71 հասցեում գործող առևտրի օբյեկտում, 2021 թվականի դեկտեմբերի 10-ին «Սիթի» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ ք. Երևան, Կոմիտասի 60/2 հասցեում գործող «Երևան Սիթի» առևտրի օբյեկտում, 2021 թվականի դեկտեմբերի 13-ին ««Մաջիդ Ալ Ֆութաիմ Հայփերմարքեթս Էյ-Էմ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ ք. Երևան, Տիգրան Մեծ 16 հասցեում գործող «Քարֆուր» առևտրի օբյեկտում, 2021 թվականի դեկտեմբերի 08-ին «Պար-Արտ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ ք. Երևան, Աջափնյակ, Մարգարյան փող., 23/6 հասցեում գործող «Կայզեր» առևտրի օբյեկտում իրականացվել են դիտանցումներ (այսուհետ նաև՝ **Դիտանցումներ**), որոնց արդյունքում կազմվել են «Դիտանցման արդյունքների վերաբերյալ» համապատասխանաբար թիվ 194, թիվ 195, թիվ 196, թիվ 197 և թիվ 198 արձանագրությունները:

Դիտանցումների արդյունքում պարզվել է, որ վաճառքում առկա են Ընկերության կողմից արտադրված հետևյալ ապրանքները.

1. «Քարֆուր» և «Սաս» առևտրի օբյեկտներում՝ «Սիլ» անվանումով բնական աղբյուրի խմելու ջուր, ոչ գազավորված, առաջին կարգի, 0.5 լ: Պիտակի վրա առկա է հետևյալ տեղեկատվությունը. «Շշալցված է Գառնի աղբյուրից»,

2. «Երևան Սիթի», «Կայզեր», «Քարֆուր» առևտրի օբյեկտներում և «Նոր Զովք» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության առևտրի օբյեկտում՝ «Սիլ» անվանումով ոչ գազավորված խմելու աղբյուրի ջուր, առաջին կարգի, 0.55 լ, 1.5 լ: Շշի պիտակի վրա առկա է հետևյալ տեղեկատվությունը. «Շշալցված է մաքրման լրացուցիչ փուլ անցած «Գառնի» աղբյուրի խմելու ջրից»,

3. «Կայզեր» առևտրի օբյեկտում «Սիլ սպորտ» անվանումով խմելու աղբյուրի ջուր, առաջին կարգի, ոչ գազավորված, 0.33 լ:

2) Հանձնաժողովի նախագահի՝ 2022 թվականի հունվարի 10-ի գրությամբ Շրջակա միջավայրի նախարարությունից (այսուհետ նաև՝ **Նախարարություն**) հայցվել է տեղեկատվություն խմելու «բնական» և «աղբյուրի» (չգազավորված և ոչ հանքային) ջրերի ջրօգտագործման թույլտվություն ստացած տնտեսավարող սուբյեկտներին տրված ջրօգտագործման թույլտվությունների վերաբերյալ:

Նախարարության՝ 2022 թվականի հունվարի 19-ի թիվ 1/10.2.3/394 գրության ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ Ընկերությունը չունի ջրօգտագործման թույլտվություն:

3) Հանձնաժողովի նախագահի՝ 2022 թվականի փետրվարի 4-ի թիվ ԳԳ-218 գրությամբ (այսուհետ նաև՝ **թիվ ԳԳ-218 գրություն**) Ընկերությունից պահանջվել է Հանձնաժողով ներկայացնել հետևյալ տեղեկատվությունը.

1. Ընկերության կողմից «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մականշումներով ապրանքների անվանացանկը և դրանցից յուրաքանչյուրի պիտակը կամ լուսանկարը, որը կպարունակի պիտակին առկա ողջ տեղեկատվությունը,

2. Ընկերության կողմից ««Սիլ» անվանումով բնական աղբյուրի խմելու ջուր, ոչ գազավորված, առաջին կարգի, 0.5 լ: Պիտակի վրա առկա է հետևյալ տեղեկատվությունը. «Շշալցված է Գառնի աղբյուրից»» ապրանքի (այսուհետ նաև՝ **Ապրանք 1**), ««Սիլ» անվանումով ոչ գազավորված խմելու աղբյուրի ջուր, առաջին կարգի, 0.55 լ, 1.5 լ: Շշի պիտակի վրա առկա է հետևյալ տեղեկատվությունը. «Շշալցված է մաքրման լրացուցիչ փուլ անցած «Գառնի» աղբյուրի խմելու ջրից»» ապրանքի (այսուհետ նաև՝ **Ապրանք 2**) և ««Սիլ սպորտ» անվանումով խմելու աղբյուրի ջուր, առաջին կարգի, ոչ գազավորված, 0.33 լ» ապրանքի (այսուհետ նաև՝ **Ապրանք 3**), ինչպես նաև «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մականշումներով շշալցված այլ ոչ գազավորված ջրերի իրացման սկզբնաժամկետների վերաբերյալ՝ նշելով ամսաթվերը,

3. Ընկերության կողմից 2020 և 2021 թվականներին Ապրանք 1-ի, Ապրանք 2-ի և Ապրանք 3-ի, ինչպես նաև «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մականշումներով շշալցված այլ ոչ գազավորված ջրերի իրացման ծավալների (բնեղեն արտահայտությամբ) և դրանցից յուրաքանչյուրի իրացումից ստացված հասույթի չափերի վերաբերյալ՝ առանձնացված ըստ տարիների (ոչ ամբողջական տարի արտադրված լինելու դեպքում՝ ըստ ամիսների) և ըստ ապրանքների:

Ընկերությունը, ի պատասխան թիվ ԳԳ-218 գրության, 2022 թվականի մարտի 2-ի գրությամբ և ի լրումն այդ գրության 2022 թվականի մարտի 16-ին և մարտի 24-ին Հանձնաժողով է ներկայացրել Ընկերության կողմից արտադրվող «աղբյուրի ջուր» մականշումով ապրանքների անվանացանկը, համապատասխան տեղեկատվություն պարունակող պիտակները, խնդրո առարկա ապրանքների իրացման ծավալների ու հասույթի վերաբերյալ տեղեկատվություն:

4) Հանձնաժողովի նախագահի՝ 2022 թվականի փետրվարի 14-ի թիվ ԳԳ-300 գրությամբ Հանձնաժողովը դիմել է ՊԵԿ՝ խնդրելով տրամադրել տեղեկատվություն՝

1. Ընկերության 2020 և 2021 թվականների տարեկան հասույթի չափերի վերաբերյալ՝ ըստ տարիների,

2. 2021 թվականի ընթացքում Ընկերության կողմից ««Սիլ» բնական աղբյուրի խմելու ջուր, ոչ գազավորված», ««Սիլ» ոչ գազավորված խմելու աղբյուրի ջուր» և ««Սիլ սպորտ» խմելու աղբյուրի ջուր, ոչ գազավորված» մականշումներով ապրանքների, ինչպես նաև «բնական աղբյուրի ջուր» մականշումով այլ ջրերի իրացումից ստացված հասույթի չափերի վերաբերյալ՝ առանձնացված ըստ ապրանքների, իսկ անհնարինության դեպքում դուրս

գրված բոլոր հաշվարկային փաստաթղթերի և ՀԴՄ կտրոնների միջոցով իրականացված գործարքների վերաբերյալ:

ՊԵԿ-ը 2022 թվականի փետրվարի 18-ին Հանձնաժողով է ներկայացրել պահանջված տեղեկատվությունը, որի համաձայն՝ Ընկերության 2021 թվականի տարեկան իրացման շրջանառությունը կազմել է դրամ: Ընկերության կողմից դուրս գրված հաշվարկային փաստաթղթերի և ՀԴՄ կտրոնների միջոցով իրականացված գործարքների վերաբերյալ ՊԵԿ-ի կողմից տրամադրված տեղեկատվության համաձայն՝ Ընկերության կողմից 2021 թվականին «աղբյուրի ջուր» մակնշումով ապրանքի իրացումից ստացված ընդհանուր հասույթի չափը կազմել է դրամ, ծավալը՝ հատ:

5) Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի <https://www.psrc.am/> հղումով կայքում առկա տեղեկատվության համաձայն՝ Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը 2016 թվականի դեկտեմբերի 9-ի թիվ 397-Ա որոշմամբ խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների մատուցման լիցենզիա է տրամադրվել «Վեոլիա Զուր» ընկերությանը:

6) Հանձնաժողովի նախագահի՝ 2022 թվականի մարտի 18-ի թիվ ԳԳ-602 գրությամբ (այսուհետ նաև՝ **թիվ ԳԳ-602 գրություն**) «Վեոլիա Զուր» փակ բաժնետիրական ընկերությունից (այսուհետ նաև՝ **«Վեոլիա Զուր» ընկերություն**) պահանջվել է Հանձնաժողով ներկայացնել հետևյալ տեղեկատվությունը.

1. ո՞րն է «Վեոլիա Զուր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից Ընկերությանը 2020 և 2021 թվականներին մատակարարված ջրի ջրառի վայրը,

2. ի՞նչ եղանակով է իրականացվել Ընկերության ջրամատակարարումը՝ Երևան քաղաքը սնող ջրամատակարարման ցանցով, թե՞ ինքնահոս եղանակով,

3. ըստ տարիների որքա՞ն է կազմել 2020 և 2021 թվականներին Ընկերությանը մատակարարված ջրի ծավալը՝ առանձնացնելով ըստ ջրամատակարարման եղանակների (ջրամատակարարման ցանց, ինքնահոս եղանակ),

4. արդյո՞ք Ընկերությանը մատակարարված ջրի բաղադրությունը, սկսած ջրառի վայրից մինչև բաժանորդին հասնելը, ենթարկվել է փոփոխության, այդ թվում՝ արդյո՞ք քլորացվել է՝ Եվրասիական տնտեսական միության «Փաթեթավորված խմելու ջրի, ներառյալ բնական հանքային ջրի անվտանգության մասին» թիվ 044/2017 տեխնիկական կանոնակարգի 26-րդ և 28-րդ կետերով նախատեսված եղանակներով ջրի մշակման դեպքում առանձին նշելով այդ մասին:

«Վեոլիա Զուր» ընկերությունը, ի պատասխան թիվ ԳԳ-603 գրության, հայտնել է, որ Ընկերությունը «Վեոլիա Զուր» ընկերության բաժանորդ է, ունի հաշվառման քարտ, Ընկերության ջրամատակարարումն իրականացվում է «Վեոլիա Զուր» ընկերության ջրամատակարարման համակարգից (ցանցից)՝ «Արզնի» և «Կաթնաղբյուր» ջրաղբյուրներից: «Վեոլիա Զուր» ընկերությունը բաժանորդին 2020 թվականի ընթացքում մատակարարել է ջուր: «Վեոլիա Զուր» ընկերությունը հայտնել

է նաև, որ ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2016 թվականի նոյեմբերի 30-ի թիվ 378-Ն որոշմամբ սահմանված՝ խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման կանոնների 2-րդ

կետի 2-րդ ենթակետի համաձայն՝ պարտավոր է մատակարարել խմելու ջուր, որը պետք է համապատասխանի Առողջապահության նախարարի 2002 թվականի դեկտեմբերի 25-ի ««Խմելու ջուր: Զրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի ջրի որակին ներկայացվող հիգիենիկ պահանջներ: Որակի հսկողություն» N 2-III-Ա 2-1 սանիտարական նորմերը և կանոնները հաստատելու մասին» թիվ 876-Ն հրամանով (այսուհետ նաև՝ **թիվ 876-Ն հրաման**) հաստատված սանիտարական նորմերին և կանոններին:

7) Հանձնաժողովի նախագահի՝ 2022 թվականի ապրիլի 15-ի թիվ 000440 գրությամբ (այսուհետ նաև՝ **թիվ 000440 գրություն**) «Վեոլիա Զուր» ընկերությունից պահանջվել է Հանձնաժողով ներկայացնել հետևյալ տեղեկատվությունը.

1. «Վեոլիա Զուր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից Ընկերությանը մատակարարվող ջուրը (այսուհետ՝ **Մատակարարվող ջուր**) մինչև բաժանորդին հասնելն արդյո՞ք մշակվում է՝ մշակման դեպքում նշելով, թե ի՞նչ նյութերով,

2. Մատակարարվող ջուրն արդյո՞ք մշակվում է Եվրասիական տնտեսական միության «Փաթեթավորված խմելու ջրի, ներառյալ բնական հանքային ջրի անվտանգության մասին» թիվ 044/2017 տեխնիկական կանոնակարգի 26-րդ և 28-րդ կետերով նախատեսված եղանակներով,

3. մատակարարվող ջրերի ջրամատակարարման սխեմաները (սկսած ջրառի վայրից մինչև ջուրը բաժանորդին հասցնելը)՝ մեկ ընկերությանը մի քանի հասցեներով ջուր մատակարարելու դեպքում ըստ առանձին հասցեների՝ նշելով, թե Մատակարարվող ջրի ջրառը ո՞ր աղբյուր(ներ)ից է իրականացվում, արդյո՞ք միախառնվում են մի քանի աղբյուրների ջրեր, արդյո՞ք ջրամատակարարման ընթացքում փոխվում են Մատակարարվող ջրի ջրամբարները (հոսքագծերը), ո՞ր պահին է իրականացվում Մատակարարվող ջրի մշակումը:

4. «Վեոլիա Զուր» փակ բաժնետիրական ընկերությունն ի՞նչ կարգով է Ընկերությանը տեղեկացնում, թե ջրառը ո՞ր աղբյուր(ներ)ից է իրականացվել (պայմանագիր, տեղեկանք և այլն):

«Վեոլիա Զուր» ընկերությունը, ի պատասխան թիվ 000440 գրության, 2022 թվականի մայիսի 13-ի թիվ 001409 մուտքային համարով գրությամբ, ապա ի լրումն դրա ներկայացրած գրությամբ տրամադրել է պահանջված տեղեկատվությունը՝ հայտնելով, որ Ընկերությանը մատակարարվող ջուրը ծագում է «Գառնի», «Արզնի» և «Կաթնաղբյուր» ջրաղբյուրներից, «Վեոլիա Զուր» ընկերությունը ջրի մատակարարումն իրականացնում է միայն ջրի վարակազերծումից հետո՝ Առողջապահության նախարարի 2002 թվականի նոյեմբերի 29-ի «Խմելու տնտեսական նշանակության ջրմուղների և ջրամատակարարման աղբյուրների սանիտարական պահպանման գոտիներ» N 2-III-Ա2-2 սանիտարական նորմերը եվ կանոնները հաստատելու մասին թիվ 803 և թիվ 876-Ն հրամանով հաստատված սանիտարական նորմերին և կանոններին համապատասխան, որոնցով սահմանված պահանջները բավարար են կենտրոնացված խմելու ջրամատակարարման համակարգերի համար, բայց ոչ՝ արդյունաբերական շաղկման համար, մասնավորապես չեն պահպանվում Տեխնիկական կանոնակարգի 25 և 29 կետերը, իսկ 26-28 կետերին համապատասխան մշակում չի իրականացվում:

Միաժամանակ հայտնել է, որ «Վեոլիա Զուր» ընկերությունը պարտականություն չունի իր բաժանորդներին ներկայացնել, թե ջրառը ո՞ր վայրից է իրականացնում, այդուհանդերձ, բաժանորդի դիմելու դեպքում այդ տեղեկատվությունը կտրամադրի:

8) Ընկերության կողմից ներկայացված՝ «Ակադեմիկոս Ս. Ավդաբեկյանի անվան առողջապահության ազգային ինստիտուտ» ՓԲԸ սանիտարա-հիգիենիկ փորձարկման լաբորատորիայի թիվ 292 փորձարկման արձանագրության համաձայն՝ փորձարկման նմուշները (խմելու աղբյուրի ջուր «Սիլ» 0,33լ, խմելու աղբյուրի ջուր «Սիլ» 0,55լ, խմելու աղբյուրի ջուր «Սիլ» 1,5լ) համապատասխանում են «Փաթեթավորված խմելու ջրի, այդ թվում բնական հանքային ջրի անվտանգության մասին» ԵԱՏՄ ՏԿ 044/2017, հավելված 3, աղյուսակ 1, V Հալոգեններ, կ.2, կ.3 պահանջներին (մնացորդային ազատ քլոր, մնացորդային կապված քլոր):

9) Հանձնաժողովի նախագահի 2022 թվականի ապրիլի 18-ի թիվ 000439 գրությամբ (այսուհետ նաև՝ **թիվ 000439 գրություն**) Հանձնաժողովը դիմել է Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմին՝ հայցելով դիրքորոշում հետևյալ հարցերի վերաբերյալ.

1. Առողջապահության նախարարի 2002 թվականի դեկտեմբերի 25-ի ««Խմելու ջուր: Զրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի ջրի որակին ներկայացվող հիգիենիկ պահանջներ: Որակի հսկողություն» N 2-III-Ա 2-1 սանիտարական նորմերը և կանոնները հաստատելու մասին» թիվ 876 հրամանով սահմանված կարգով խմելու ջրի մշակումն արդյո՞ք հանգեցնում է ջրի կազմում կատիոնների (կալցիումի, մագնեզիումի, նատրիումի և կալիումի), անիոնների (հիդրոկարբոնատի, սուլֆատների, քլորիդների), ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվ բաղադրիչների պարունակության և (կամ) հարաբերակցության փոփոխության,

2. ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի քլորացված ջուրն ապաքլորացնելուց հետո արդյո՞ք այդ ջրի կազմում կատիոնների (կալցիումի, մագնեզիումի, նատրիումի և կալիումի), անիոնների (հիդրոկարբոնատի, սուլֆատների, քլորիդների), ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվ բաղադրիչների պարունակությունը և (կամ) հարաբերակցությունը վերադառնում է մինչև ջրի քլորացումն առկա վիճակին:

3. ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի խմելու ջուրն ապաքլորացման ենթարկվելուց (որի արդյունքում քլորի քանակությունը տեղավորվում է Կանոնակարգով նախատեսված չափերում) հետո արդյո՞ք այդ ջրի մականշվածքում Կանոնակարգի իմաստով թույլատրելի է «աղբյուրի» բառի մականշումը:

Ի պատասխան թիվ 000439 գրության՝ Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմինը հայտնել է հետևյալը.

1. Առողջապահության նախարարի 2002 թվականի դեկտեմբերի 25-ի ««Խմելու ջուր: Զրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի ջրի որակին ներկայացվող հիգիենիկ պահանջներ: Որակի հսկողություն» N 2-III-Ա 2-1 սանիտարական նորմերը և կանոնները հաստատելու մասին» թիվ 876 հրամանով սահմանված կարգով խմելու ջրի մշակումը չի հանգեցնում ջրի կազմում կատիոնների (կալցիումի, մագնեզիումի, նատրիումի և կալիումի), անիոնների (հիդրոկարբոնատի, սուլֆատների, քլորիդների),

ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվ բաղադրիչների պարունակության և (կամ) հարաբերակցության փոփոխության,

2. ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի քլորացված ջուրն ապաքլորացնելուց հետո ջրի կազմում կատիոնների (կալցիումի, մագնեզիումի, նատրիումի և կալիումի), անիոնների (հիդրոկարբոնատի, սուլֆատների, քլորիդների), ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվ բաղադրիչների պարունակությունը և (կամ) հարաբերակցությունը վերադառնում է մինչև ջրի քլորացումն առկա վիճակին,

3. ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի խմելու ջուրն ապաքլորացման ենթարկվելուց հետո ջրի մականշվածքում չի թույլատրվում ոչ միայն «աղբյուրի» բառի մականշումը, այլ նաև «բնական խմելու ջուր» մականշումը, վերջինս համաձայն «Փաթեթավորված խմելու ջրի, այդ թվում՝ բնական հանքային ջրի անվտանգության մասին» Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական կանոնակարգի (ԵԱՏՄ ՏԿ 044/2017) համարվում է խմելու ջուր՝ մշակված:

Միաժամանակ առաջարկվել է մասնագիտական կարծիք ստանալու նպատակով դիմել Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարության «Կուրորտաբանության և ֆիզիկական բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտ» փակ բաժնետիրական ընկերությանը:

9) Հանձնաժողովի գլխավոր քարտուղարի 2022 թվականի թիվ 001703 գրությամբ (այսուհետ նաև՝ **թիվ 001703 գրություն**) Հանձնաժողովը դիմել է «Կուրորտաբանության և ֆիզիկական բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտ» փակ բաժնետիրական ընկերությանը, խնդրելով աջակցություն հետևյալ հարցերի կապակցությամբ.

1. Թիվ 876 հրամանով սահմանված կարգով խմելու ջրի մշակումն արդյո՞ք հանգեցնում է ջրի կազմում կատիոնների (կալցիումի, մագնեզիումի, նատրիումի և կալիումի), անիոնների (հիդրոկարբոնատի, սուլֆատների, քլորիդների), ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվ բաղադրիչների պարունակության և (կամ) հարաբերակցության փոփոխության,

2. ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի քլորացված ջուրն ապաքլորացնելուց հետո արդյո՞ք այդ ջրի կազմում կատիոնների (կալցիումի, մագնեզիումի, նատրիումի և կալիումի), անիոնների (հիդրոկարբոնատի, սուլֆատների, քլորիդների), ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվ բաղադրիչների պարունակությունը և (կամ) հարաբերակցությունը վերադառնում է մինչև ջրի քլորացումն առկա վիճակին,

3. ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի քլորով մշակված խմելու ջուրն ապաքլորացման ենթարկվելուց (որի արդյունքում քլորի քանակությունը տեղավորվում է Կանոնակարգով նախատեսված չափերում) հետո արդյո՞ք այդ ջրի մականշվածքում Կանոնակարգի իմաստով թույլատրելի է «աղբյուրի» բառի մականշումը և ի՞նչ պատճառաբանությամբ:

Ի պատասխան թիվ 000439 գրության՝ «Կուրորտաբանության և ֆիզիկական բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը 2022 թվականի հունիսի 8-ին Հանձնաժողով ներկայացրած գրությամբ, ըստ էության հայտնել է, որ իրենց կողմից իրականացված փորձաքննությունների արդյունքում ջրի

կազմում զանգվածային պարունակությունների փոփոխություններ չի արձանագրվել, քլորացված, հետո ապաքլորացված ջուրը Տեխնիկական կանոնակարգի իմաստով մշակված ջուր է:

5. Գործի բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննարկման արդյունքում Հանձնաժողովը հաստատված է համարում հետևյալ փաստական հանգամանքները.

1. Ընկերությունն արտադրում և իրացնում է «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մակնշումներով շալցված ոչ գազավորված ջուր շալցված ոչ գազավորված ջուր:

2. Ընկերությունը ջրօգտագործման թույլտվություն չունի:

3. Ընկերությունը շալցվող ջուրը ձեռք է բերում «Վեոլիա Ջուր» ընկերությունից՝ ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերից:

4. Ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի ջուրը պետք է համապատասխանի թիվ 876-Ն հրամանով հաստատված պահանջներին, այդ թվում՝ վարակազերծվի քլորով:

5. Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2016 թվականի դեկտեմբերի 9-ի թիվ 397-Ա որոշմամբ խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների մատուցման լիցենզիա է տրամադրվել «Վեոլիա Ջուր» ընկերությանը:

6. «Վեոլիա Ջուր» ընկերության հայտնած տեղեկատվության համաձայն՝ Ընկերության ջրամատակարարումն իրականացնում է «Գառնի», «Արզնի» և «Կաթնաղբյուր» աղբյուրներից վերցված ջրից:

7. Մատակարարվող ջուրը Տեխնիկական կանոնակարգով սահմանված պահանջների համաձայն «մշակված ջուր» է:

8. ՊԵԿ-ի կողմից տրամադրված տեղեկության համաձայն՝ Ընկերության կողմից 2021 թվականին «աղբյուրի ջուր» ապրանքի իրացումից ստացված ընդհանուր հասույթի չափը կազմել է ՀՀ դրամ:

9. Ընկերության կողմից տրամադրված տեղեկատվության համաձայն՝ Ընկերության կողմից 2021 թվականին «աղբյուրի ջուր» ապրանքի իրացումից ստացված հասույթի չափը կազմել է ՀՀ դրամ:

10. Ընկերությունն ընդունել է Վարույթի շրջանակներում իրեն վերագրվող իրավախախտման փաստը:

6. Վարույթի փաստական հանգամանքների և վերաբերելի իրավական նորմերի ուսումնասիրության և վերլուծության արդյունքում Հանձնաժողովը եզրահանգում է հետևյալին.

1) Ընկերության կողմից իրավախախտում կատարված լինելու հարցի կապակցությամբ.

«Տնտեսական մրցակցության պաշտպանության մասին» օրենքի (այսուհետ նաև՝ **Օրենք**) 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ անբարեխիղճ մրցակցություն է համարվում տնտեսավարող սուբյեկտի ցանկացած գործողություն կամ վարքագիծ, որը հակասում է

սույն օրենքին, այլ օրենքներին, նորմատիվ իրավական ակտերին կամ գործարար շրջանառության սովորույթներին, խախտում է տնտեսավարող սուբյեկտների միջև կամ վերջիններիս ու սպառողների կամ ձեռք բերողների միջև բարեխղճության՝ ազնվության, արդարության, ճշմարտության և (կամ) անաչառության սկզբունքները:

Օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ անբարեխիղճ մրցակցությունն արգելվում է: Նույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ անբարեխիղճ մրցակցություն են սույն օրենքի 17-24-րդ հոդվածներում նախատեսված դեպքերը, ինչպես նաև սույն հոդվածի 1-ին մասի հատկանիշներին համապատասխանող այլ գործողությունները:

Վերոնշյալ իրավանորմերի համակարգային վերլուծությունից հետևում է, որ օրենսդիրը սահմանել է գործողությունն անբարեխիղճ դիտարկելու երկու եղանակ. մի դեպքում անբարեխիղճ մրցակցության դեպքերն են Օրենքի 16-24-րդ հոդվածներով սահմանված առանձին դրսևորումները, մյուս դեպքում՝ Օրենքի 16-րդ հոդվածի 1-ին մասի հատկանիշները պարունակող գործողությունները, այն է՝ տնտեսավարող սուբյեկտի ցանկացած գործողություն կամ վարքագիծ, որը.

1. հակասում է Օրենքին, այլ օրենքներին, նորմատիվ իրավական ակտերին կամ գործարար շրջանառության սովորույթներին,

2. խախտում է մրցակիցների միջև կամ վերջիններիս և սպառողների կամ ձեռք բերողների միջև բարեխղճության՝ ազնվության, արդարության, ճշմարտության և (կամ) անաչառության սկզբունքները առկայության ցանկացած դեպքում:

Տվյալ դեպքում տնտեսական մրցակցության բնագավառում իրավախախտման վերաբերյալ վարույթը հարուցվել է անբարեխիղճ մրցակցության դրսևորման՝ հասարակության մոլորեցման առերևույթ առկայության հիմքով, ուստի քննարկման ենթակա է Ընկերության կողմից հասարակության մոլորեցման դրսևորմամբ անբարեխիղճ մրցակցության հատկանիշների առկայության հարցը:

Օրենքի 21-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ անբարեխիղճ մրցակցություն է համարվում հասարակության մոլորեցումը, այդ թվում՝

1) ցանկացած գործողություն կամ վարքագիծ, որը մոլորեցնում է կամ կարող է մոլորեցնել հասարակությանը տնտեսավարող սուբյեկտի, նրա գործունեության կամ առաջարկած ապրանքների, դրանց գովազդմանը, տարածմանը կամ իրացմանը նպաստող միջոցառումների, ապրանքի աշխարհագրական ծագման կամ Օրենքի 20-րդ հոդվածում թվարկված բնութագրերի կամ պայմանների վերաբերյալ.

2) ապրանքների որակն անհիմն չափազանցելը կամ որակի, քանակի կամ այլ բնութագրերի կամ ապրանքների ձեռքբերման կամ իրացման վերաբերյալ համապատասխան տեղեկատվություն չհիշատակելը կամ տեղեկատվությունն այն ձևով ներկայացնելը, որը կարող է հանգեցնել թյուր տպավորության ստեղծման (ապակողմնորոշման).

3) գովազդի մեջ (գովազդելու ընթացքում) կամ իրացման ընթացքում թերի կամ կեղծ կամ ոչ լիարժեք տվյալների (տեղեկությունների) նշումը կամ այնպիսի տվյալների (տեղեկությունների) բացակայությունը կամ տվյալների (տեղեկությունների) այն ձևով

նշումը, որն սպառողին հնարավորություն չի տալիս ամբողջական պատկերացում կազմելու իրացվող կամ գովազդվող ապրանքի կամ տնտեսավարող սուբյեկտի վերաբերյալ:

4) օրենքին հակասող, այդ թվում՝ անբարեխիղճ կամ հակաօրինական կամ հավաստիության կամ պատշաճության խախտմամբ իրականացվող գովազդները, որոնք կարող են կանխել, սահմանափակել կամ արգելել տնտեսական մրցակցությունը կամ վնասել սպառողների շահերը:

Վերոգրյալ նորմերից հետևում է, որ տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից իրացվող ապրանքի վերաբերյալ մոլորեցնող, այդ թվում՝ թերի, կեղծ տվյալի (տեղեկության) տրամադրումը կամ այնպիսի տվյալի (տեղեկության) տրամադրելը, որը հնարավորություն չի տալիս լիարժեք և ամբողջական պատկերացում կազմելու ապրանքի մասին, ինչպես նաև իրացվող կամ գովազդվող ապրանքի մասին ամբողջական պատկերացում կազմելու համար անհրաժեշտ որևէ տվյալ կամ տեղեկություն չտրամադրելն Օրենքով հասարակության մոլորեցմամբ անբարեխիղճ մրցակցություն է:

Վարույթի փաստերի համաձայն՝ Ընկերությունն արտադրել և իրացրել է «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մակնշումներով շալցված ոչ գազավորված ջուր, իսկ շալցված ջուրը ձեռք է բերել «Վեոլիա Զուր» ընկերությունից՝ ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերից:

Նման պայմաններում Հանձնաժողովն էական է համարում այն հարցի պարզաբանումը, թե արդյոք ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգից ստացված ջուրը կարող է համարվել «աղբյուրի ջուր» և «բնական խմելու ջուր»:

Տեխնիկական կանոնակարգի 37-րդ կետի համաձայն՝ «Փաթեթավորված խմելու ջրի մականշվածքում թույլատրվում է օգտագործել բառեր, որոնք բնութագրում են դրա բնական հանքաղբյուրներից ծագումը (օրինակ՝ «աղբյուրի», «հանքաղբյուրից» և այլն) միայն այն պայմանով, որ տվյալ ջուրն ունի համապատասխան ծագում և փաթեթավորվում է կամ առանց մշակման, կամ դրա մշակման համար օգտագործվում են միայն սույն Տեխնիկական կանոնակարգի 26-րդ և 27-րդ կետերով նախատեսված եղանակներ՝ բնական հանքային ջրի համար, և սույն տեխնիկական կանոնակարգի 26-րդ և 28-րդ կետերով նախատեսված եղանակներ՝ բնական խմելու ջրի համար:

Տեխնիկական կանոնակարգի 26-րդ կետի համաձայն՝ բնական հանքային ջրի, բնական խմելու ջրի մշակման համար թույլատրվում է կիրառել մշակման այն եղանակները, որոնք այդ ջրի կազմում չեն փոփոխում կատիոնների (կալցիումի, մագնեզիումի, նատրիումի և կալիումի), անիոնների (հիդրոկարբոնատի, սուլֆատների, քլորիդների), ինչպես նաև կենսաբանական ակտիվ բաղադրիչների պարունակությունը և (կամ) հարաբերակցությունը, այդ թվում՝ սույն Տեխնիկական կանոնակարգի 27-րդ և 28-րդ կետերով նախատեսված մշակման եղանակները:

Տեխնիկական կանոնակարգի 28-րդ կետի համաձայն՝ բնական խմելու ջրի համար թույլատրվում է կիրառել մշակման հետևյալ եղանակները՝

ա) երկաթի, մանգանի, ծծմբի, մկնդեղի միացությունների բաժանումը՝ օդով և (կամ) թթվածնով մշակելու միջոցով:

բ) լուծված ածխածնի դիօքսիդից ամբողջական կամ մասնակի ազատումը՝ բացառապես ֆիզիկական մեթոդներով.

գ) ածխածնի դիօքսիդով հագեցումը.

դ) ջերմաստիճանի նվազեցումը և (կամ) բարձրացումը.

ե) սույն Տեխնիկական կանոնակարգի պահանջներին չհամապատասխանող քանակությամբ ի սկզբանե առկա տարրերի կամ ռադիոակտիվ տարրերի խտացման նվազեցումը և (կամ) բաժանումը, այդ թվում՝ զտման կամ դեկանտացման միջոցով.

զ) ուլտրամանուշակագույն ճառագայթումը (ՈւՃ-վարակազերծումը).

է) օզոնավորումը:

Տեխնիկական կանոնակարգի 29-րդ կետի համաձայն՝ չի թույլատրվում շալցման համար նախատեսված խմելու ջրի մշակման համար քլորի պատրաստուկների կիրառումը:

Տեխնիկական կանոնակարգի վերը նշված դրույթների վերլուծությունից պարզ է դառնում, որ շալցված ջրի պիտակին «աղբյուրի ջուր» մականշումը թույլատրելի է միայն հետևյալ պայմանների միաժամանակյա առկայության դեպքում, այն է.

1. տվյալ ջուրն ունի աղբյուրի ծագում,

2. փաթեթավորվում է առանց մշակման կամ դրա մշակման համար օգտագործվում են միայն Տեխնիկական կանոնակարգով թույլատրված եղանակներ,

3. շալցման համար նախատեսված խմելու ջրի մշակման համար արգելվում է քլորի պատրաստուկների կիրառումը:

Միաժամանակ, շալցված ջրի պիտակին «բնական խմելու ջուր» մականշումը թույլատրելի է միայն այն դեպքում, երբ.

1. ջուրը ստացվել է մակերևութային ջրերից կամ ստորգետնյա ջրատար հորիզոններից և բնական հանքային ջուր չէ, սկզբնական վիճակով համապատասխանում է Տեխնիկական կանոնակարգին և պահպանում է իր հաստատուն կազմը,

2. փաթեթավորվում է առանց մշակման կամ դրա մշակման համար օգտագործվում են միայն Տեխնիկական կանոնակարգով թույլատրված եղանակներ,

3. շալցման համար նախատեսված խմելու ջրի մշակման համար արգելվում է քլորի պատրաստուկների կիրառումը:

Ուշադրության է արժանի նաև այն հանգամանքը, որ Տեխնիկական կանոնակարգով ուղղակիորեն սահմանված է շալցման համար նախատեսված խմելու ջրի մշակման համար քլորի պատրաստուկների կիրառման արգելք, ընդ որում, Տեխնիկական կանոնակարգի համակարգային վերլուծությունից բխում է, որ «աղբյուրի ջուր» մականշումով իրացվող ջուրն ի սկզբանե և որևէ փուլում չի կարող ենթարկվել Տեխնիկական կանոնակարգով արգելված ազդեցության, այն է՝ մշակվել քլորով և ապաքլորացումից հետո համարվել «աղբյուրի ջուր»: Ավելին, Տեխնիկական կանոնակարգի իմաստով այն դառնում է «մշակված ջուր»՝ ջուր, որը ստացվել է տարբեր ջրառներից, մշակվել է ցանկացած ձևով, նախատեսված է մարդու կողմից անմիջական օգտագործման համար և կարող է պարունակել բնական կերպով իր մեջ ներկա հանքային նյութեր կամ հատուկ ավելացված հանքային նյութեր, ինչպես նաև ածխածնի դիօքսիդ (Տեխնիկական կանոնակարգի 7-րդ կետի 8-րդ պարբերություն):

Նշվածի մասին է վկայում նաև Տեխնիկական կանոնակարգի պահանջների պահպանման նկատմամբ վերասկողություն իրականացնող մարմնի՝ Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմնի պարզաբանող դիրքորոշումը, և «Կուրորտաբանության և ֆիզիկական բժշկության գիտահետազոտական ինստիտուտ» փակ բաժնետիրական ընկերության տրամադրած մասնագիտական կարծիքը:

Վերոնշյալ վերլուծությունները համադրելով Վարույթի փաստերի հետ՝ Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգից ստացված ջուրը չի կարող համարվել ո՛չ «աղբյուրի ջուր», ո՛չ «բնական խմելու ջուր»:

Այսպես, «Վեոլիա Զուր» ընկերությունը Հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2016 թվականի դեկտեմբերի 9-ի թիվ 397-Ա որոշման համաձայն ստացել է խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների մատուցման լիցենզիա, ուստի «Վեոլիա Զուր» ընկերության կողմից ջրամատակարարման կենտրոնացված համակարգով մատակարարվող ջուրը պետք է համապատասխանի թիվ 876-Ն հրամանով հաստատված պահանջներին, այդ թվում՝ վարակազերծվի քլորով: Մասնավորապես, Առողջապահության նախարարի 2002 թվականի դեկտեմբերի 25-ի ««Խմելու ջուր: Զրամատակարարման կենտրոնացված համակարգերի ջրի որակին ներկայացվող հիգիենիկ պահանջներ: Որակի հսկողություն» N 2-III-Ա 2-1 սանիտարական նորմերը և կանոնները հաստատելու մասին» Թիվ 876-Ն հրամանով հաստատված «Խմելու ջրի մշակման ժամանակ ջրամատակարարման համակարգ ներմուծվող և առաջացող վնասակար քիմիական նյութերի թույլատրելի սահմանային կոնցենտրացիաների (սթ/կ/նորմերը» վերտառությամբ հավելված 3-ով սահմանվում է, որ ազատ քլորով ջրի վարակազերծման դեպքում ջրի հետ դրա կոնտակտը պետք է լինի 30 րոպեից ոչ պակաս, կապված քլորով -60 րոպեից ոչ պակաս: Մնացորդային քլորի պարունակության հսկողությունն իրականացվում է մինչև ջրի ջրաբաշխիչ ցանց մղելը: Զրում ազատ և կապված քլորի միաժամանակ առկայության դեպքում դրանց ընդհանուր կոնցենտրացիան չպետք է գերազանցի 1,2 մգ/լ: Առանձին դեպքերում ՀՀ կենտրոնի համաձայնությամբ խմելու ջրում հնարավոր է թույլատրել քլորի ավելի բարձր կոնցենտրացիա:

«Վեոլիա Զուր» ընկերության կողմից մատակարարվող ջրի քլորացման փաստը հաստատվել է նաև «Վեոլիա Զուր» ընկերության 2022 թվականի հունիսի 3-ին թիվ 002233 մուտքային համարով Հանձնաժողով ներկայացրած գրությամբ:

Վերոգրյալի հիման վրա Հանձնաժողովը փաստում է, որ բացակայում է Ընկերության կողմից շալցվող ջուրը որպես «բնական աղբյուրի ջուր» մականշելու՝ Տեխնիկական կանոնակարգով սահմանված անհրաժեշտ պայմաններից մեկը, ինչը բացառում է շալցված ջրի՝ «բնական աղբյուրի ջուր» հանդիսանալու հանգամանքը: Մասնավորապես, Տեխնիկական կանոնակարգի 29-րդ կետի համաձայն՝ չի թույլատրվում շալցման համար նախատեսված խմելու ջրի մշակման համար քլորի պատրաստուկների կիրառումը, մինչդեռ Վարույթի փաստերի համաձայն, շալցվող ջուրը, հանդիսանալով կենտրոնացված ջրամատակարարման համակարգով մատակարարվող ջուր, նախապես մշակվում է քլորով, ուստի Տեխնիկական կանոնակարգի իմաստով այն դառնում է

«մշակված ջուր»: Հետևաբար Հանձնաժողովը քննարկման առարկա չի դարձնում Տեխնիկական կանոնակարգով աղբյուրի ջրին ներկայցվող մյուս՝ աղբյուրի ծագման և միայն Տեխնիկական կանոնակարգով թույլատրված եղանակներով մշակված լինելու պայմանները պահպանված լինելու հարցերը, հաշվի առնելով, որ որևէ փուլում քլորացված ջրի առկայությունն արդեն իսկ բացառում է շշալցված ջուրը որպես «բնական ջուր» և «աղբյուրի ջուր» մականշելը:

Նման պայմաններում Հանձնաժողովը գտնում է, որ սպառողները, ձեռք բերելով Ընկերության արտադրած «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մականշումներով ապրանքները, կարող են մոլորվել ձեռքբերվող ապրանքի վերաբերյալ՝ կարծելով, թե ձեռք են բերում «բնական խմելու ջուր» և «աղբյուրի ջուր», մինչդեռ շշալցված ջուրը ջրամատակարարման կենտրոնացված ցանցի միջոցով բնակչությանը մատակարարվող մշակված (քլորացված) ջուրն է, որն Ընկերությունը ներկայացնում է որպես «բնական խմելու ջուր» և «աղբյուրի ջուր»: Այս առումով ուշադրության է արժանի նաև այն հանգամանքը, որ Ընկերությունն ընդունել է Վարույթի շրջանակներում իրեն վերագրվող իրավախախտման փաստը:

Այսպիսով, Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ Ընկերության կողմից «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մականշումներով շշալցված ոչ գազավորված ջուր չգազավորված ջրերի արտադրությունը և իրացումը, երբ այդ ապրանքները Կանոնակարգի իմաստով չեն հանդիսանում «բնական ջուր» և «աղբյուրի ջուր», հասարակության մոլորեցման դրսևորմամբ անբարեխիղճ մրցակցություն է, որի կապակցությամբ օրենսդրությամբ նախատեսված է իրավական հետևանք՝ պատասխանատվության միջոցի կիրառում:

2) Ընկերության նկատմամբ պատասխանատվության միջոց կիրառելու հարցի կապակցությամբ.

Օրենքի 92-րդ հոդվածի համաձայն՝ տնտեսական մրցակցության բնագավառում իրավախախտման համար Հանձնաժողովն իրավասու է տնտեսավարող սուբյեկտներին, պետական մարմիններին և դրանց պաշտոնատար անձանց տալու նախազգուշացում կամ նշանակելու տուգանք:

Օրենքի 93-րդ հոդվածի 7-րդ մասի համաձայն՝ անբարեխիղճ մրցակցության համար նշանակվող տուգանքի չափը կազմում է տնտեսավարող սուբյեկտի՝ տվյալ իրավախախտմանը նախորդող տարվա հասույթի մինչև հինգ տոկոսը:

Օրենքի 94-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ պատասխանատվության միջոց կիրառելիս Հանձնաժողովը հաշվի է առնում տվյալ իրավախախտման բնույթը, տևողությունը, իրավախախտման հնարավոր կամ փաստացի ազդեցությունը շուկայում մրցակցային իրավիճակի կամ սպառողների շահերի վրա, տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից տվյալ խախտման կրկնակիությունը, եթե նախորդ խախտման համար պատասխանատվության միջոց կիրառելու օրվանից չի անցել հինգ տարի, տնտեսավարող սուբյեկտի դիտավորության աստիճանը, տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից իրավախախտում կատարվելու շարժառիթները և հանգամանքները, տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից իրավախախտում կատարվելու փաստն ընդունելու կամ Հանձնաժողովի

հետ համագործակցելու հանգամանքը, պատասխանատվությունից ազատելու հիմքերը, տնտեսավարող սուբյեկտի վրա նշանակվող տուգանքի հնարավոր ազդեցությունը, տվյալ տնտեսավարող սուբյեկտի գործունեության ոլորտը և տնտեսավարող սուբյեկտի պատմությունը:

Հանձնաժողովի 2021 թվականի դեկտեմբերի 28-ի «Պատասխանատվության միջոցի ընտրության և տուգանքի հաշվարկման մեթոդաբանությունը սահմանելու մասին» թիվ 395-Ն որոշմամբ սահմանված պատասխանատվության միջոցի ընտրության և տուգանքի հաշվարկման մեթոդաբանությունը (այսուհետ նաև՝ **Մեթոդաբանություն**) կարգավորում է Հանձնաժողովի կողմից Օրենքով սահմանված տնտեսական մրցակցության բնագավառում պատասխանատվության միջոցների ընտրության և տուգանքի հաշվարկման հետ կապված հարաբերությունները:

Մեթոդաբանության 6-րդ կետի համաձայն՝ պատասխանատվության միջոցի ընտրությունը և տուգանքի հաշվարկումը յուրաքանչյուր դեպքում իրականացվում է վարույթի ընթացքում հաստատված փաստական հանգամանքների քննարկման արդյունքում Հանձնաժողովի հայեցողությամբ՝ հաշվի առնելով Մեթոդաբանությամբ ամրագրված դրույթները և վարույթի առանձնահատկությունները:

Մեթոդաբանության 12-րդ կետի համաձայն՝ տուգանքը հաշվարկվում է հետևյալ փուլերով.

1) որոշվում է տուգանքի բազային գումարը.

2) գնահատվում են վարույթի ընթացքում հաստատված ծանրացնող և մեղմացնող հանգամանքները, և հիմքերի առկայության դեպքում բազային գումարը ենթարկվում է համապատասխան փոփոխությունների.

3) Մեթոդաբանությամբ նախատեսված դեպքերում համապատասխանեցվում է պատասխանատվության միջոցը:

Մեթոդաբանության 13-րդ կետի համաձայն՝ Հանձնաժողովը տուգանքը հաշվարկում է $S = P + P \times (\Sigma - U)$ բանաձևով, որտեղ՝ S -ն տուգանքի չափն է, P -ն տուգանքի բազային գումարն է, Σ -ն բոլոր ծանրացնող հանգամանքների համար սահմանված տոկոսների հանրագումարն է, U -ն բոլոր մեղմացնող հանգամանքների համար սահմանված տոկոսների հանրագումարն է:

Բազային գումարի հաշվարկը.

Մեթոդաբանության 7-րդ կետի 1-ին ենթակետի «զ» պարբերության համաձայն՝ անբարեխիղճ մրցակցությունը ըստ բնույթի մրցակցային իրավախախտում է:

Մեթոդաբանության 14-րդ կետի համաձայն՝ մրցակցային իրավախախտումների դեպքում տուգանքի բազային գումարը որոշվում է ապրանքի իրացումից ստացված հասույթի գումարի, իրավախախտման համապատասխան ծանրության խմբի համար սահմանված տոկոսի և իրավախախտման տևողության արտադրյալի հաշվարկման միջոցով՝ $P = L \times H \times T$ բանաձևով, որտեղ՝ P -ն տուգանքի բազային գումարն է մրցակցային իրավախախտումների դեպքում, L -ն ապրանքի իրացումից ստացված հասույթի գումարն է, H -ն իրավախախտման համապատասխան ծանրության խումբն է, T -ն իրավախախտման տևողությունն է:

Ապրանքի իրացումից ստացված հասույթ.

Մեթոդաբանության 2-րդ կետի 2-րդ ենթակետի համաձայն՝ ապրանքների իրացումից ստացված հասույթ է համարվում իրավախախտման առարկա հանդիսացող կամ իրավախախտման մեջ ներգրավված ապրանքների և դրանց փոխադարձ փոխարինելի ապրանքների իրացումից ստացված հասույթը:

Մեթոդաբանության 17-րդ կետի համաձայն՝ Հանձնաժողովի կողմից վարույթ հարուցելու մասին որոշման ընդունման պահին չդադարեցված իրավախախտումների դեպքում իրացման հասույթի կամ ընդհանուր հասույթի չափի հաշվարկումն իրականացվում է վարույթ հարուցելու մասին որոշման ընդունմանը նախորդող տարվա վաճառքի հասույթի կամ ընդհանուր հասույթի չափից:

Տվյալ պարագայում Վարույթը հարուցելու մասին որոշման ընդունմանը նախորդող տարվա՝ 2021 թվականի Ապրանքի իրացումից ստացված հասույթը, ՊԵԿ տեղեկատվության համաձայն, կազմել է

ՀՀ դրամ:

Իրավախախտման ծանրության խումբը.

Հիմք ընդունելով Մեթոդաբանության 20-րդ կետի 3-րդ ենթակետը՝ սույն գործով ծանրության խումբը պետք է հաշվարկել 2.5 տոկոս դրույքաչափով:

Իրավախախտման տևողությունը.

Իրավախախտման տևողությունը հաշվարկելիս հիմք են ընդունվում Մեթոդաբանության 22-րդ, 23-րդ և 24-րդ կետերը: Սույն գործով Ընկերության կողմից «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մակնշումներով շալցված ոչ գազավորված ջրերի իրացման փաստն արձանագրվել է

Վերոնշյալից բխում է, որ տուգանքի բազային գումարը կազմում է 4 291 275 ՀՀ դրամ՝ ըստ հետևյալ հաշվարկի.

$$P = C \times T \times D = \quad \times 2,5\% \times = 4\,291\,275 \text{ դրամ:}$$

Պատասխանատվությունը ծանրացնող և մեղմացնող հանգամանքներ.

Մեթոդաբանության 31-րդ կետի համաձայն՝ Հանձնաժողովը դիտարկում է ծանրացնող և մեղմացնող հանգամանքները և վարչական ակտում արտացոլում միայն այն հանգամանքները, որոնք հաստատվել են համապատասխան վարույթի ընթացքում:

Մեթոդաբանության 27-32-րդ կետերով սահմանված են պատասխանատվությունը ծանրացնող և մեղմացնող հանգամանքները, ինչպես նաև սահմանված են բազային գումարից ծանրացնող և մեղմացնող հանգամանքների հաշվարկման դրույքաչափերը:

Մեթոդաբանության 29-րդ կետի 3-րդ ենթակետի համաձայն՝ պատասխանատվության միջոցը մեղմացնող հանգամանք է համարվում տնտեսավարող սուբյեկտի կողմից իրավախախտում կատարելու փաստն ընդունելը, որը գնահատելիս հաշվի է առնվում հանգամանքը ուղղակիորեն ընդունելը, իրավախախտման հետևանքների վերացումը կամ դրանց վերացման ուղղությամբ գործողությունների ձեռնարկումը:

Սույն իրավախախտման մասով ծանրացնող հանգամանքների առկայության վերաբերյալ որևէ ապացույց կամ հիմք Հանձնաժողովի կողմից չի հայտնաբերվել:

Այսպիսով, ծանրացնող հանգամանքների համար սահմանված տոկոսների հանրագումարը կազմում է 0%, իսկ մեղմացնող հանգամանքներինը՝ 5%:

Տուգանքի հաշվարկը.

Վերոշարադրյալից հետևում է, որ տուգանքի չափը կազմում է 4 076 712 ՀՀ դրամ՝ համաձայն հետևյալ հաշվարկի.

$$S = F + F \times (\Sigma - U) = 4\,291\,275 + 4\,291\,275 \times (0\%-5\%) = 4\,076\,712 \text{ ՀՀ դրամ:}$$

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Հանձնաժողովը գտնում է, որ Ընկերության նկատմամբ անհրաժեշտ է նշանակել տուգանք՝ 4 076 711 (չորս միլիոն յոթանասունվեց հազար յոթ հարյուր տասնմեկ) ՀՀ դրամի չափով:

3) Ընկերությանը հանձնարարություն տրալու հարցի կապակցությամբ.

Օրենքի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ Հանձնաժողովը (...) սույն օրենքը խախտելու համար տնտեսավարող սուբյեկտներին, պետական մարմիններին և նրանց պաշտոնատար անձանց ենթարկում է պատասխանատվության՝ հանձնարարելով իր սահմանած ժամկետում շտկել խախտումը և հետագայում բացառել այն:

Օրենքի նախաբանի համաձայն՝ սույն օրենքի նպատակն է պաշտպանել և խրախուսել տնտեսական գործունեության ազատությունը, ազատ տնտեսական մրցակցությունը, ապահովել բարեխիղճ մրցակցության համար անհրաժեշտ միջավայր, նպաստել ձեռնարկատիրության զարգացմանը և սպառողների շահերի պաշտպանությանը Հայաստանի Հանրապետությունում:

Հիշատակված իրավադրույթների համադրմամբ Հանձնաժողովը փաստում է, որ Օրենքի նպատակը, ի թիվս այլնի, նաև բարեխիղճ մրցակցության համար անհրաժեշտ միջավայր ապահովելը և ձեռնարկատիրության զարգացմանը նպաստելն է, ուստի Հանձնաժողովի կողմից տրվող հանձնարարությունները պետք է միտված լինեն նշված նպատակների կենսագործմանը և, միևնույն ժամանակ, դրանց կատարումը Օրենքով թույլատրված սահմաններում պետք է լինի ողջամտորեն իրագործելի՝ ապահովելով հավասարակշռություն հանրային և մասնավոր շահերի միջև:

Տվյալ դեպքում Ընկերությունը, ընդունելով Վարույթի շրջանակներում իրեն վերագրվող իրավախախտման փաստը, հայտնել է, որ արտադրության մեջ ներգրավված և շրջանառության մեջ գտնվող շշերի ընդհանուր քանակը կազմում է և հատ, որոնց ընդհանուր արժեքը ձեռքբերման գներով կազմում է ՀՀ դրամ: Ընկերությունը նշել է, որ եթե նշված խմբաքանակը հանվի շրջանառությունից, Ընկերությունը կկրի լուրջ կորուստներ թե՛ ֆինանսական ուսումով, թե՛ շուկայում արդեն կայացած լինելու առումով, ուստի Հանձնաժողովին խնդրել է տրամադրել առնվազն երեք ամիս ժամանակ՝ մականշումներն աստիճանաբար կաշուն դրոշմներով փոխարինելու և արտադրությունը կազմակերպելու համար:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վարչական մարմնի կողմից քննարկվող փաստական հանգամանքների վերաբերյալ անձի ներկայացրած տվյալները, տեղեկությունները

համարվում են հավաստի բոլոր դեպքերում, քանի դեռ վարչական մարմինը հակառակը չի ապացուցել:

Արգելվում է անձանցից պահանջել իրենց ներկայացրած տվյալները, տեղեկությունները հավաստող փաստաթղթեր կամ լրացուցիչ տեղեկություններ, եթե այդ պահանջը սահմանված չէ օրենքով:

Եթե վարչական մարմինը հիմնավոր կասկածներ ունի անձանց ներկայացրած տվյալների, տեղեկությունների իսկության վերաբերյալ, ապա ինքը պարտավոր է ինքնուրույն և իր հաշվին ձեռնարկել միջոցներ՝ դրանց իսկության մեջ հավաստիանալու համար:

Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ անձինք պատասխանատվություն են կրում վարչական մարմիններին կեղծ տվյալներ, տեղեկություններ ներկայացնելու համար:

Վերոգրյալի հիման վրա Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ Ընկերության կողմից ներկայացված տվյալները և տեղեկությունները գործում հակառակի վերաբերյալ ապացույցների բացակայության դեպքում Հանձնաժողովի կողմից ընդունվում են որպես հավաստի: Ընդ որում, Հանձնաժողով կեղծ տվյալներ և տեղեկություններ ներկայացնելու համար վարույթով պատասխանողը կրում է պատասխանատվություն:

Վերը շարադրվածը հաշվի առնելով՝ Հանձնաժողովը գտնում է, որ Ընկերությունը մինչև 2022 թվականի հոկտեմբերի 29-ը պետք է դադարեցնի «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մակնշումներով շալցված չգազավորված ջրերի իրացումը, այդ թվում՝ այլ տնտեսավարող սուբյեկտների միջոցով դրանք իրացնելու դեպքում գրավոր հետ կանչի:

7. Եզրափակիչ մաս.

Հիմք ընդունելով վերոգրյալը և ղեկավարվելով Օրենքի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի 3-րդ կետով, 67-րդ հոդվածի 2-րդ մասով, 88-րդ հոդվածի 6-րդ մասով, ինչպես նաև «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» օրենքի 70-րդ և 71-րդ հոդվածներով՝ Հանձնաժողովը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց

1. «Սիլ-Մաազա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կողմից «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մակնշումներով շալցված չգազավորված ջուր իրացնելը որակել որպես հասարակության մոլորեցման դրսևորմամբ անբարեխիղճ մրցակցություն (այսուհետ՝ **Օրենքի խախտում**):

2. Օրենքի խախտման համար «Սիլ-Մաազա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության նկատմամբ նշանակել 4 076 711 (չորս միլիոն յոթանասունվեց հազար յոթ հարյուր տասնմեկ) ՀՀ դրամի չափով տուգանք:

3. Հանձնարարել «Սիլ-Մաազա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությանը.

1) մինչև 2022 թվականի հոկտեմբերի 29-ը շտկել Օրենքի խախտումը՝ դադարեցնել «բնական աղբյուրի խմելու ջուր» և «խմելու աղբյուրի ջուր» մակնշումներով շշալցված չգազավորված ջրերի իրացումը, այդ թվում՝ այլ տնտեսավարող սուբյեկտների միջոցով իրացնելու դեպքում գրավոր հետ կանչել:

2) սույն կետի 1-ին ենթակետով սահմանված հանձնարարությունը կատարելուց հետո 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում տեղեկացնել Հանձնաժողովին՝ ներկայացնելով համապատասխան ապացույցներ:

4. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում դրա պատճենը «Սիլ-Մաազա» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությանը հանձնելուն հաջորդող օրվանից:

5. Սույն որոշման 3-րդ կետի 1-ին ենթակետով տրված հանձնարարությունը սահմանված ժամկետում չկատարվելու դեպքում ենթակա է հարկադիր կատարման՝ «Դատական ակտերի հարկադիր կատարման մասին» օրենքով սահմանված կարգով:

6. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել վարչական կամ դատական կարգով՝ ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկամսյա ժամկետում:

7. Սույն որոշման բողոքարկումը չի կասեցնում դրա գործողությունը կամ կատարումը:

ՆԱԽԱԳԱՀ

Գ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

2022 թ. հուլիսի 29

Երևան